

Båttrafik på sjön Drevviken

(Backspegeln nr 3, © copyright Mauritz Henriksson 1999)

Drevviken I vid Dalens brygga på Vendelsösidan
Okänt årtal och fotograf, ur Runar Alvesäters samlingar.

Sjön Drevviken är en av Södertörns största insjöar. Den bildar gräns mellan fyra kommuner, nämligen Stockholm, Tyresö, Haninge och Huddinge. En linje mitt i sjön blir en mil lång, och lägger man till de tre större vikarna blir det ytterligare tre kilometer. Man kan nog utgå från att sjön har använts för transporter i flera hundra år. Som bevis för detta finns det två stycken målningar daterade augusti 1862. Målningarna föreställer de båda segelsluparna John och Emmeton. Skeppare på John var John Söderberg, och på Emmeton var Emmeton Söderberg.

Dessa båda båtar gick från början med gods till olika hörn av sjön, men tog också passagerare. Under andra hälften av 1800-talet byggdes dom om till ångslupar och började sedan att gå i mer reguljär gods- och passagerartrafik. I och med det kan vi väl anse det vara en sorts kollektivtrafik. Jag har inga uppgifter om vilka övriga bryggor som trafikerades, men en känner jag till.

Det är den så kallade Gamla Ångbåtsbryggan som fanns helt nära järnvägen, i viken, ca 6-700 meter nordost om f.d. Drevvikens station. När jag var barn på 50-60-talet använde vi fortfarande resterna av den att fiska från.

Här gjordes omlastning för vidare landtransport till och från Länna och Lissma. Det finns inga bevis för det men tecken tyder på att åtminstone den ena slupen fanns kvar så sent som 1910.

I början av 1900-talet styckades det av och såldes tomter i både Vendelsö och Norrby. På en del byggdes det för permanentboende men de flesta blev sommarstugor. Behovet av kommunikationer med sthlm ökade. Busstrafik fanns ingen men järnvägen på andra sidan sjön fanns sen 1901. Närmaste väg till tåget var över sjön till Drevvikens station. T

Tomtbolaget "Mellersta Sveriges Egnahems AB" köpte 1909 därför en motorbåt av en nybliven tomtägare som sattes i trafik mellan Dalen-Norrby och Drevvikens station. Tidtabellen var anpassad till tågen till och från Sthlm. Snart förlängdes linjen till att gälla även Vendelsö Gård. Bryggorna låg vid Östra Badvägen vid Vendelsö och vid Dalen mellan Vendelsö Gård och Norrby, på Norrby badholme och bryggan i Stationsviken nedanför Drevvikens station. Det byggdes alltså en ny brygga där istället för den gamla ångbåtsbryggan som låg längre ifrån station och användes av de tidigare nämnda ångsluparna. Under några år längre fram förlängdes båtlinjen även till Kumla gård i Trollbäcken. Men det blev tydligen en kort period.

Redan efter ett år insåg man att den här båten var alldeles för liten så det inköptes ytterligare en båt. Den första båten var helt öppen men den nya var inbyggd med glasade sidor och tak. Den nya båten var uppskattningsvis ca 14 meter lång och tog 43 passagerare. På en bild från Dalens brygga kan man tydligt se att bägge båtarnas kapacitet gick åt. Kanske var det därför som man 1914 köpte en tredje båt av ägaren till Kumla gård. Denna båt fick namnet "Kumla" medan de andra två hade fått namnet Drevviken 1 för den större och Drevviken 2 för den öppna, mindre båten. Den 10 april 1915 ansöktes om registrering av "Trafik AB Drevviken". År 1924 såldes båterna och övriga inventarier till järnvägsbolaget som drev båttrafiken vidare fram till och med 1938. Året efter såldes "Drevviken 1" och hade sedan olika ägare fram till 1957 då hon köptes av Paul G. Wikberg som gav henne namnet "Aria af Stockholm". Övriga båtaras öde är okänt.

Dreviken I vid Norrby brygga.
Okänt årtal och fotograf, ur Runar Alvesäters samlingar.

I en tidtabell för sommaren 1932 kan man läsa att resan mellan Vendelsö Gård och Stockholms C med tåg och båt tog ca 50 min., varav båtresan tog 15 min.

Priset för enkel resa med båt var 10 öre och med tåget 1:00 kr. Månadskortet kostade 4:00 kr för båten och 19:50 med tåget.

På vardagarna gjorde båtarna sju tur- och returesor och på söndagarna fem. På vardagarna avgick första turen 06:19 från Vendelsö och sista turen anlände dit kl. 20:15 på kvällen.

Efter 1938 har inte förekommit någon passagerartrafik på Dreviken, om man inte räknar de gånger som jag själv rodde samma sträcka med kompisar på lördagkvällar, för att besöka Vendelsö Folkets Park i mitten och slutet av 50-talet.